

TORONTÁI

Ára:
75
para

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Vel. Bečkerek, Obiljeva (Zápolya) u. 1

Telefonszámok:
Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21
Sürgőnycim: Torontál, Veliki Bečkerek

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felelős szerkesztő:
Dr. MARA JENŐ

Az előfizetés ára:

Egész évre . 180 D Negyedévre . 45 D
Félévre . . . 90 D Havonta . . . 15 D

Hirdetések díjszabás szerint

Megjelenik naponta délelőtt

Ára:
75
para

A magyarság küzdelme.

Az országos magyar-párt hivatalos kommunikéje arról szól, hogy az eddigi bátor és kitartó harcnak első eredményét elérte: a magyarság választójogot nyer és ezzel a tényei a valóságban is eljut a polgári egyenlőség első állomásához. A magyarság nem kiesinyli le ennek az eseménynek a jelentőségét, mert tudatában van annak, hogy minden jövőbeli megmozdulásának alapja, feltétele az alkotmány tényezői közé való felvétele, tisztában van azzal, hogy minden jogos és méltó törekvésének a választójog birtoka adja meg a megvalósíthatás erejét és hogy emelkül minden sóhaja és fájdalma a pusztában kiáltónak hiába való szava lenne. Ezentul a magyarság nyugodt öntudattal, célt látó biztossággal készülhet fel sajátos programja megvalósítására, elfoglalhatja helyét a többi küzdő part között és a többi politikai csoportokhoz hasonlóan az övékével egyforma fegyverzetel küzdhet az ország és a saját boldogulásáért.

De bármennyire is értékes eredménnyel látja a magyarság a választójoggal való felruháztatását, bármennyire is jogos önérettel tekint vissza ez eddigi nem könnyű utra: az első állomástól sietős ut vezet a többi felé, az első eredmény után új erővel, új lendülettel, új akarrattal kell a többi célkitűzése felé megindulnia. Híven az alakuláskor maga elé tűzött programhoz, a magyarságnak kulturális és gazdasági létfeltételeihez is ragaszkodnia kell és teljes nyíltsággal, a magyarságot jellemző becsületességgel kell a megvalósulás eszközeit igénybe vennie. E feladatok között pedig sorrendben a magyar kultúra érvényesülését tartjuk elsőrendűen fontosnak.

A magyarság jövőbeli élete függ attól, hogy anyanyelve a közéletben, az oktatás terén, a törvény előtt és a közigazgatás fórumain mily mértékben érvényesülhet. Aki anyanyelvének használatától akarja a magyarságot megfosztani, az tudatosan némaságra akarja kárhóztatni az ország jelentékeny számú polgárát. És akarja anélkül, hogy ebből a törekvésből az államnak bármily hasznót vagy előnyt biztosítsa. Az anyanyelv szabad használata minden szabadelvű államban ma már a legtermészetesebb vitatásra sem alkalmas jogkövetelmény. Mindenki vallhassa nyíltan, anyanyelve természetes megnyilatkozása szerint gondolatait és ne hallhasson el egyetlen üdvös, termékeny gondolat sem csak azért, mert más időmában született meg az alkotó lélekben.

És az anyanyelv kérdésével kap-

csolatos a magyar kultúra minden más megnyilatkozása is. A magyarságnak eddig fájdalmasan és — tegyük hozzá — minden elfogadható indok nélkül, nélkülöznie kellett a színházat, holott a magyar irodalom a legigazabb művészetet szolgáló színpadi termékekben rendkívül gazdag és a színpadi alkotás eddig a magyar léleknek legtermészetesebb, szinte nélkülözhetetlen tápláléka volt. A színház az általános műveltségnek elsőrendű terjesztője és így teljes érthetetlen az a felsőbb helyről származó tilalom, amely a léleknemesítés, a tudás atmoszférájától fosztja meg a magyarság széles rétegeit. A polgárság szellemi

színyonalának emelése lehet valamely állam méltó kulturprogramja, de nem lehet az a kulturától való eltaszítottsága, nem lehet átgondolt, stabillá merevedett kormányrendszer, jelentékeny számú polgárok lelki életét az üdítő világosságtól eltiltani.

A magyarság küzdelmének végső stációjához még nem érkezett el. De rendíthetetlen hittel bizunk benne, hogy a polgári jogok elsejének elérése, az alkotmány sáncába való beérkezése után a kölcsönös bizalom és megértés útján boldogulásának, jövőjének egyéb feltételeit is meg fogja szerezhetni.

A választási agitáció.

Nem ismerik el a magyarság választójogát?

Beograd, jan. 9.

A gör. kel karácsonyi ünnep miatt a politikai életben három napon át teljes szélesend uralkodott. A minisztertanács, a pártok klubjai és a parlamenti bizottságok az ünnepek alatt nem tartottak üléseket.

Tekintettel azonban a közeli választásokra, ma már több vezetőpolitikus visszatért Beogradba, hogy a választásra vonatkozó tárgyalásokat és előkészületeket folytassa.

Beavatott körökből nyert értesülés szerint a kormány tagjai még e hét folyamán agitációs körutra indulnak kerületeikbe. Pasity Nikola miniszterelnök egy-két nap múlva Novisadra utazik, ahol nagy népgyűlés keretén belül kifejti programját. A miniszterelnök rendkívül nagy súlyt helyez arra, hogy novisadi kerületében teljes sikert arasson.

A radikális-párt főbizottsága a holnapi nap folyamán ülést tart, amelyen a párt által kibocsájtandó kiáltvány végleges szövegén az utolsó simításokat eszközli.

Jovanovity Zsika zemuni hajótulajdonost Bezdánból felkereste egy monstre küldöttség és felkérte, vállalja el az apatini kerületben a jelöltséget. Az apatini kerületben a kormány jelöltje Marinkovity

Pavle, akinek érdekében szintén erős agitáció indult meg és így heves küzdelemre van kilátás.

A demokrata-párt novisadi értekezletén elhatározta, hogy január huszonhetedikén kerületi konferenciát tart, amelyen megállapítja a kerület jelöltjeinek a listáját. A párt addig is tárgyalásokba bocsájtja az egyes frakciókkal, hogy tájékozódják, és hogy mely pártoknál számíthat kooperációra.

A vajdasági szlovák pártok vezetői által tett nyilatkozatok alapján megállapítást nyert, hogy a szlovákok a választásokon együttesen lépnek fel a kormányzópártokkal.

A földmives-párt szintén élénk tevékenységet fejt ki a Vajdaságban. Moszkovljevity a párt nevében a Bácskában több kerületben járt, bácskai körútjának befejezése után pedig a Bánságba megy. Moszkovljevityot körútján mindenütt a földmives-párt által kibocsájtott kiáltványa kíséri, amely tartalmaz programjával feltűnést kelt és sikert ígér.

A beogradi „Politika“ mai száma szerint a vajdasági magyar-párt a jövő választásnál valószínűleg passzív marad, miután a magyarság felvétele, a jelek szerint elkésett.

Küszöbön a Ruhr-terület megszállása.

A „Torontál“ tudósítójának tájékoztatása.

Stockholm, jan. 9.

Hiteles jelentések szerint Svédország a Népszövetséghez fordul a Ruhr-terület megszállása esetén. Az ilyen szélsőséges intézkedés a békesúlyos megsértése, ezért akar Svédország az ügybe beavatkozni. Kétségtelen, hogy a Népszövetségben Franciaországnak nem volna könnyű a világ nemzeteivel elfogadtatni politikáját.

London, jan. 9.

Lloyd George levelet tett közzé a lapokban, amelyben a miniszterelnök jóvátételi politikáját támogatja. A levél így fejeződik be:

„Poincaré jóvátételi követelése a konferencián meghiusultak. A francia politikai szakértők megállapítása szerint helytelenül, kényszerrendszabályokkal akarja a pénzt behajtani. A zálogok nem egyebek provokacionál.“

Lloyd George levele a közvélemény osztatlan helyeslésével találkozott.

Paris, jan. 9.

A lapok kiemelik Poincaré nyilatkozatát, hogy a kormány egyetlen katonát és mérnököt nem mozgósít. A „Matin“ hozzáfűzi, hogy a tábori vasúti csapatok első műszaki csoportja szombatn parancsot kapott, hogy Versaillesben az ötödik hidász-ezredet szerelje föl, amely hétfőn már el is indul Ruhr-területre.

Maiatz, jan. 9.

Degoute a francia megszálló csapatok főparancsnoka tegnap törzskarával Düsseldorfba utazott. A vezérkari főnök ma hivatalosan közölte, hogy a Ruhr-terület megszállására minden előkészület megtörtént. A megszállásra kizárólag fehér csapatokat rendelnek. A megszállók között belga csapatok lesznek, de olaszok nem. A belga kormány tudatta, hogy mérnököket is hajlandó küldeni. A mainzi francia katonai parancsnokság érintkezésbe lépett az angol megszálló parancsnoksággal Kölnben, hogy járuljon ahhoz, hogy az angol zónán francia csapatokat átszállíthasson. Hír szerint az angol parancsnokság kitérő választ adott és az engedélyt a brit kormány jóváhagyásától tette függővé.

Düsseldorf, jan. 9.

Ma kettőszáz francia tiszt elfoglalta a főpostát és a telefont.

TÖZSDE

Január 9.

Zürich. (Zárlat.) Berlin 005, New-York 529-25, London 2459, Páris 3525, Milano 2565, Prága 1450, Budapest

02025, Beograd 560, Bukarest 280, Varsó 003, Wien 00075, bélyegzett 00076.

Budapest. (Zárlat.) Font 11675, Francia frank 167-50, Márka 26, Lira 123, Osztrák korona 360, Lei 14, Sokol 70, Hollandi forint 997.

A királyné születésnapja.

A becskerek-i ünnepek.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becskekerek, jan. 10.

Diszes ünnepek keretében ülte meg a tegnapi napon az SHS királyság Mária királynéjának születésnapját. A városokban mindenféle nagyszabású programot állítottak össze, hogy külső pompával is kifejezésre juttassák a lakosság hódolatát. Az ünnepek sorában méltó helyet vindikálhat magának Becskerek, mely szép programmal lepte meg a közönséget.

Hétfő délután négy mozsárlövés jelezte az ünnep kezdetét. Kedden reggel ugyancsak mozsárlövés figyelmeltették a lakosságot a nagy ünnepre. Délután hálaadó istentiszteletet tartottak valamennyi hitfelekezeti templomban, amelyen a vármegyei tisztviselők Rajity Szvetisláv alispán vezetése alatt, a városiak Aleksity Bogoljub polgármesterrel az élükön, a becskerek-i állomásparancsnok és a helyben állomásozó ezredek tisztikara, valamint az összes testületek, egyesületek képviselői részt vettek.

Déli 12 órakor a főtéri róm. kath. templom előtt felállított pódiumon a hatóság és katonaság vezetői előtt tisztelegve felvonult a helybeli gyalogezred diszszázada és a gépfegyver osztag. A felvonulás után Rajity Szvetisláv alispán az üdvözléseket fogadta az alispáni hivatalban.

Este hét órára minden ablakot kivilágítottak. A Kralja Petra tgről fátylasmenet indult, mely bejárta a forgalmasabb utcákat.

Az ünnepek fináléja a megyeház dísztermében rendezett tisztibál volt, amely fényes sikerrel zajlott le.

Beograd, jan. 9.

Öfelsege Mária királyné születésnapját Beograd városa nagy díszszel és lelkesedéssel ünnepelte. Ma délelőtt isteni tisztelet volt a székesegyházban, amelyen a király, a királyné, a kormány tagjai, a diplomáciai kar, a katonai és polgári honorációk jelentek meg. Délután a város minden részében népünnepek voltak este pedig a királyi kastélyban udvari bált adott a királyi pár.

Görögország felelős az új háborúért.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Athén, jan. 9.

Az athéni angol és olasz követ tegnap megjelentek a görög külügyminiszternél és felvilágosítást kértek a görögök háborús készülődéseire vonatkozólag. A görög külügyminiszter ez alkalommal kijelentette, hogy a lausannei konferencia teljes eredménytelensége azt a meggyőződést hozta Görögországnak, hogy a szövetségesek részéről nem számíthat ügyének igazságos és méltányos támogatására és így kénytelen a maga erejével célját elérni. Az angol és olasz követek kormányaik nevében figyelmeztették a görög külügyminisztert, hogy az esetleg bekövetkező háborúért a felelősség teljes súlyát és következményeit Görögország viseli.

Jelentékenyen emelik a házbérek.

Sok panasz érkezett a lakáshivatalhoz

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becskekerek, jan. 10.

A lakástörvény életbeléptetésével teljes szabadságot nyert a lakbér megállapítása. A törvény a házbérekre azt a rendelkezést alkalmazza, hogy vagy az eddigi házbért fizetik a lakók, vagy pedig ez szabad meg egyezés tárgyát képezi. A szabad meg egyezés nagyon tág fogalom, melyet igen sokféleképpen lehet magyarázni. Különböző sem lehet ilyenképpen megoldani a házbéremelés kérdését, mert a háztulajdonosok jelentékenyen többet akarnak az eddigi bérnél, viszont a lakók érthető okokból a felemelés elől vagy teljesen elzárkóznak, vagy csak esélyt emelést hajlandók elfogadni.

A lakástörvény megjelenésével a háztulajdonosok közül többen fel emelték a lakók házbéret. Igen sok háztulajdonos egyáltalában nem, vagy csak igen kis mértékben eszközölt emelést. Egyik-másik háziúr jónak látott százszázalékos pótházbért emelést, amit a jelenlegi összeghez hozzávetnek. De voltak még ennél is lényegesebb emelések. Így például van háztulajdonos, aki ötszörös, sőt tízszeres házbért állapított meg, sőt akadtak olyanok is, kik még ennél is irgalmatlanabban srófolták fel hihetetlen magasságra a házbéreket. A lakáshivatalhoz érkezett egyes panaszok arról szólnak, hogy egészen hihetetlen, így ötszáz, hatszáz, sőt ezer százalékos bértöbbletet követelnek a háztulajdonosok, tekintet nélkül arra, hogy milyen anyagi körülmények között él az illető bérlő. A panaszok szerint a házbérek a legtöbb esetben február elsejétől számíthatók.

Az üzletek bérét nem igen változtatták. Csak néhány háztulajdonos emelt, még pedig elég mérsékelten és méltányosan. Ennek legfőbbképpen az a magyarázata, hogy az üzlethérek amugy is magasak.

A háztulajdonosok határozatát a legtöbb bérlő nem fogadta el, hanem fellebbezéssel élt a lakásbíró-sághoz. A lakásbíró-ság a napokban ül össze első ízben. Az ítélet meghozatalánál tekintetbe veszi a bíróság a háztulajdonos és a bérlő vagyoni helyzetét, a ház állapotát, a lakás helyét és nagyságát. A bíróságnak jogában áll délelőtt 9 óra és este 6 óra közötti időben helyszíni szemlélet tartani. A lakásbíró-ság egyhangú döntése jogerős, tehát megfellebbezhetetlen, a nem egyhanguan hozott határozat ellen a szociálpolitikai minisztériumnál lehet protestációval élni.

Humorizál a posta.

Becskekerek, jan. 10.

Az úgy lehet valahogy, hogy a mi postásaink nagyon tréfás emberek. Ma hajnalban például azzal tréfálták meg a subotica-i mozgópostát a bégaparti állomáson, amikor a vonat berobogott, hogy egyáltalán nem jelentkezték az anyag — levél, újság, csomag, utalvány stb. stb. — átvétele végett. Az elmés postások tettették magukat, hogy alszanak, vagy tán aludtak is az első sínparon lévő paklikocsiiban. Denikve: — a tréfa sikerült, mert a mozgópostás, mikor látta, hogy senkisémit nem jelentkezik, dühösen magára csapta az ajtót és vitte magával tovább a postát: tehát a becskerek-i leveleket, csomagokat, utalványokat, újságokat stb., stb. Azzal a titkos célzattal, hogy Bókán meglepi vele a vrsaci mozgópostát és annak adja át a nyakán maradt anyagot. Csakhogy a vrsaciak ismerik már ezt a viccet és elsiettek Bókáról, Szécsányban rendezve egy találkozót. Erre a becskerek-i anyag azonban nem készült el, elmulasztotta az átszállást és tovább utazik Vrsacra és onnan jön aztán vissza valamikor este, vagy holnap, vagy holnapután vagy talán további humorképpen tulmogy majd Belacrkván is. Ki tudja!

Ez a tréfa azonban olyan régi már és olyan unalmas, hogy mi becskerekiek egy kis változatosságot szeretnénk. És éppen ezért tisztelettel kérjük a posta vezetését, ha nem képes erőlyesebben fellépni alkalmazottjaival szemben, hogy azok teljesítsék is kötelességüket, legalább hetenkint szabja meg azt a napot, amelyen ez a postásvice csinálható.

Az 1899-es nemszlávok bevonulása.

Elbocsájtották az Irodai szolgálatra behívott hadköteleseket.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becskekerek, jan. 10.

Az 1899-ben születet nemszláv hadkötelesek, mint azt a „Torontál” már egyik régebbi számában megírta, január 11-én, csütörtökön tartoznak bevonulni. Tegnap olyan hírek kerültek forgalomba, mintha a szolgálat megkezdésének idejét kitölték volna, érdeklődésünkre azonban azt a határozott választ adták, hogy az ez ügyben hozott korábbi határozat, amely a január 11-iki dátumra vonatkozott, végleges döntés s így a becskerek-i kerületi katonai parancsnokság területén eszerint vonulnak be az érdekelt hadkötelesek.

A bevonulás az eredeti tervtől eltérőleg nem csoportonként, hanem egyszerre történik. Holnap, csütörtökön tehát az összes hadkötelesek tartoznak jelentkezni. A sorozások alkalmával kapott beosztáson nem változtatott a divízió rendelete, így tehát mindenki ahhoz a fegyvernemhez kerül, amelyhez annakidején beosztották. A behívottak nem egy ezrednél teljesítenek majd szolgálatot, hanem nagyobb csoportokban szétosztva a következő városokban fekvő garnizonokban: Veliki Becskerek, Beograd, Zagreb, Varadin, Karlovac, Celje, Ljubljana és Osijek.

Rövidített szolgálatot minden 1899-es évfolyambeli kérhet, ha legalább egy évig szolgálatot teljesített a volt osztrák-magyar hadseregben. Ebben az esetben öt hónapig kell katonáskodnia. Ha a volt osztrák-magyar hadseregben egy évi szolgálatnál kevesebb időt tud igazolni, a teljes időt, tehát tizennyolc-huszon-négy hónapot szolgálja ki.

A napokban közzétük azt is, hogy több 24-30 éves hadkötelest fegyvergyakorlat címén egy hónapi iro-

dai szolgálatra hívtak be. A subotica-i divíziótól tegnap erre vonatkozólag utasítás érkezett, mely elrendelte a bevonultak azonnali leszerelését, illetve a szolgálatból való elbocsájtását. A kerületi katonai parancsnokság a divízió végzésének tudomásul vétele után rögtön elengedte a katonákat, akik eddig hét napot szolgáltak.

Utonállók**a Princeze Jelena parton.**

Megverték és kifosztottak egy kereskedőt.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becskekerek, jan. 10.

Vakmerő rablótámadás történt az elmúlt éjjel Becskereken, a város egyik forgalmas utcáján. Berkovity Lajos becskerek-i tojáskereskedő a subotica-i vonattal, üzleti útjáról hazaérkezve, éjjel egy óra tájban a Princeze Jelena (Gizella) parton lévő lakása felé igyekezett. Alig haladt a csendes, ebben az időben véletlenül néptelen utcán néhány lépést, amikor egy homályos kapumélyedésből két alak ugrott ki és szó nélkül rávetette magát a védtelen, gyanútlan kereskedőre. Berkovity tőle telhető módon védekezett. A tulerő azonban mégis győzedelmeskedett. A kereskedőt támadói legyűrtek, több ízben erősen megütötték és minden értékes holmijától megfosztva, féláljultan ott hagyták. Az utonállók a szákmányval futásnak eredtek és az egyik mellékutca belfordulva eltűntek szemel elől.

Berkovity a fején és arcán szenvedett sérüléseket. Sebesülése könnyebb természetű.

Feljelentésére megindult a rendőrségi nyomozás. Nagy segítségére van a nyomozásnak, hogy a megvert kereskedő az egyik támadóját, bármennyire rejtegette az arcát — felismerte. Most ezirányban is kutat a rendőrség.

A tarasi gyilkosság.

Felboncolták az áldozatot.

Becskekerek, jan. 9.

A „Torontál” tegnapi számában megírtuk, hogy Tarason gyilkosság történt, melynek Prvalacz Dusan földműves esett áldozatul. Prvalacz hétfőn délelőtt rövid időre elment a lakásáról s mivel délig nem tért vissza, keresésére indultak. Este a véletlen folytán akadtak reája. Két falujabeli földműves a község határában húzóó árokban holtan találta.

A boncoló bizottság Pavlovity dr. vizsgálóbíróval tegnap járt a színhelyen. A boncolás megállapította, hogy a szerencsétlen földművest egyetlen egy késszurással ölték meg, mely a szívére hatolt keresztül és így feltétlenül azonnal bekövetkező halálát okozta. A holttestre körülbelül este hét óra tájban bukkantak rá, legalább is a községi orvos ebben az időtájtban vizsgálta meg. A konzultáció során megállapította, hogy a gyilkosság két-három órával előbb, tehát három-négy óra tájban történhetett.

A tettes kézrekerítésére megindított nyomozás fokozottabb erővel folyik. A csendőrség erőlyesen folytatja a vizsgálatot és így remény van arra, hogy rövidesen teljes sikerrel fog eredményezni.

HIREK

A Kadima ma esti hangversenye elé feszült várakozással tekint a közönség. A rendezőség, hogy mindenki számára hozzáférhetővé tegye a nívós és értékes hangversenyt, állóhely jegyeket is fog kibocsátani, amelyek tizdináros árban az esti pénztárnál kaphatók. A hangverseny este 9 órakor kezdődik. Az első szám megkezdésével a terembe vezető ajtókat lezárják, így tehát mindenkinek érdeke legyen a pontos megjelenés.

* **Dr. Gots Endre** orvos ismét fogad betegeket a délelőtti órákban 8-tól 11-ig. Petrogradska-u. 21. (Volt Melencei-utca.)

Blücher agyon akarta lövetni Napoleont. Berlinben a múlt héten egy kéziratgyűjteményt árvereztek el, amelynek két legérdekesebb darabja Blüchernek, a napoleoni hadjáratok nagy porosz hadvezérének feleségéhez intézett két levele volt. Az előverezett két levél különösen azért érdekes, mert azokban nagy ellenfeleiről, Napoleonról is megemlékeznek. Az egyik levél, amelyet 1814. január 18-án írt Nancyból, így hangzik: „Itt vagyok Nancyban, holnap Tullbe masírozunk, aztán pedig tovább Páris felé. Napoleon császár már nagyon megpuhult és nem tud tovább ellentállni. A sziléziai seregnek nagyon kedvez a szerencse és valószínűleg az első lesz, amelyik meglátja Páris tornyait”. A második levelet Compiègneből írta 1815. június 27-én és ez a levél így hangzik: „Itt ülök abban a szobában, ahol Mária Lujza nászéjszakáját ünnepelte. Nem lehet szebb és kellemesebb helyet elképzelni Compiègne-nél, csak kár, hogy holnap már itt kell hagynom, mert három nap alatt Párisban kell lennem. Lehetséges, sőt nagyon valószínű, hogy Bonapartet nékem és Wellington lordnak ki fogják szolgáltatni. Én nem tehetek majd okosabbat, minthogy agyonlövem”. Ez az utóbbi levél tehát történelmi szempontból is érdekes, mert az derül ki belőle, hogy Blücher agyon akarta lövetni Napoleont. A két levélnek azonban egy másik érdekessége is van, nevezetesen, hogy a nagy Blücher nem volt tisztában a helyesírással és a levelek csak úgy hemzsegnének az ortografiai hibáktól.

Berlinben tilos a tánc. Berlinből jelentik, hogy a belügyminiszter rendeletet bocsátott ki, melyben hivatkozik Németország nehéz helyzetére és épen ezért utasítja a berlini rendőrfőnököket, hogy tiltsa be a berlini kávéházakban és éttermekben a táncot. A rendőrfőnök parancsában még január 15-ig engedélyezte a nyilvános helyeken a táncot, de 16-tól kezdve a berlini kávéházak ismét csöndesek lesznek.

A miniszterelnökségi kabinetfőnök agitációs útja. Beogradból jelentik: Popovity Veljo miniszterelnökségi kabinetfőnök délszerbiai agitációs útjáról visszaérkezett Beogradba.

Szilveszteri mulatság. Január 13-ikán nagyszabású Szilveszterestélyt rendeznek a Kaszinóban a katonazenekar közreműködésével. Éjjelkor egy malacot fognak kisorsolni. A rendezőség mindenképpen gondoskodik arról, hogy a közönség ez alkalommal igazán jól mulasson.

Képviselő helyett fegyenc. A két évre elítélt volt kommunista országgyűlési képviselő Markovity Szimát, aki állítólag munkáspárti programmal részt akart venni a választásokon, a beogradi rendőrség letartóztatta Markovityot a pozszereváci fegyházba szállítják büntetésének kitöltésére.

Kit oltottak be először Pasteur-szérummal? Pasteur Louis születésének századik évfordulója alkalmából a lapok sok érdekes részletet ujtának föl a világ egyik legkimagaslóbb tudósának és a szenvedő emberiség legnagyobb jóltevőjének szerénységéről és arról a küzdelemtől, melyet korszakalkotó felfedezésének a gyakorlati életben való alkalmazása dolgából önmagával vívott. Pasteur ugyanis nem volt orvos, tanár volt és kémikus. A Sorbonne tanára volt már, világhírű vegyész, megállapítása, hogy az erjedés és rothadás lehetetlen szerves csírák nélkül, fölfedezése, amely a baktériumok megölésének módját állapította meg, már átalakítóan hatottak az egész modern tudományra, amikor Pasteur még mindig kísérletezett és nem merete tanulmányainak eredményeit a gyakorlatban is érvényesíteni. Százszor és ezerszer oltott be veszettség ellen kutyákat, amelyeket mind meggyógyított és nem mert egyetlen alkalommal sem embereken kísérletezni. Don Pedro, Brazília császára, ekkor levélben fordult hozzá, hogy kutatásait tegye gyakorlativá és Pasteur emígy válaszolt: „A kutyákon tett sokezer kísérlet után is úgy érzem, hogy kezem reszketne, ha embereken kellene kísérleteznem”. Állhatatossága azonban megtörtött, amikor egy délelőti látogatást tett a párisi egyetem orvosi fakultásán, amelynek laboratóriumában szintén gyakorta kísérletezett. Valamelyik elzászi faluból egy kilencéves gyermeket hozott oda az édesanyja, a kis Meister Józsefet, akit a falubeli veszett kutya tizennégy helyen megmárt. A kétségbeesett anyát valaki figyelmeztette arra, hogy gyermekét egyedül Pasteur tudná meggyógyítani. — Én nem vagyok orvos — mondotta Pasteur — tanár vagyok és nem gyógyíthatok. Az orvosi kar dékánja ekkor közbelépett és 1885. július hatodikán a kilencéves Meister Józsefet a veszett kutyák szérumával beoltotta Pasteur. Meister József meggyógyult és ezzel a tudomány döntő diadalt aratott az eddig gyógyíthatatlannak hitt betegség fölött. A következő napon egy Jupille nevű pásztorgyereken folytatta kísérletét Pasteur és ez a kisfiú is meggyógyult, hogy halából azután soha többé nem hagyja el Pasteurt. A francia kormány pár hónap alatt megteremtette a Pasteur-intézetet, amelynek minden párját a világon a halhatatlan tudósról nevezték el. Egy párisi újság körkérdest intézett olvasóihoz: ki volt eddig Franciaország legnagyobb embere és az ötvenezer szavazat közül a legtöbbet Pasteur kapta, megelőzve a francia nép ítéletében még Napoleont is. De a tudós Pasteur művész is volt, határozott tehetség, akinek néhány

arcképe tökéletes mestermű és aki a hátrahagyott naplójegyzeteiben a legkitűnőbb esztétikusok egyikének is bizonyult.

* **Elveszett egy fehér-fekete jelzésű törpe** Japán pincsi vasárnap este. A becsületes megtaláló vagy nyomra vezető illő jutalomban részesül. Özv. Liptayné, Alexandrova-u. 21. szám.

A kereskedővilág figyelmébe ajánljuk, hogy a becskerekai és novisadi piacok között fennálló élénk áruforgalmi összeköttetésre való tekintettel a Nagybecskerekai Takarékpénztárral (Szerb korona-szálló épületében) oly megállapodást létesítettünk, hogy a Novi Sadon teljesítendő fizetések ellenértéke, ezen intézetnél kerül befizetésre. Ezzel szemben mi a kifizetést a vonatkozó értesítés vétele után azonnal — sürgős esetekben a befizetés napján is — költség- és jutalékmentesen teljesítjük. Ipar- és Kereskedelmi Takarékpénztár R.-T. Novi Sad.

* **Korcsolyákat, orvosi műszereket** és minden egyebet nikkelez és galvanizál Krausz. Veliki Beeskerek. Telefon 329.

* **Dróternyő-vázakat** a legmodernebb művészies kivitelben, szilárd alakban, horgonyzott drótból jutányos áron készít Kindl F. Tsa elektro és technikai cég Veliki Beeskerek, Nemanjina (Jenő herceg) utca 5. szám.

* **Átutalásokat és csekk kiírásokat** — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — **Wien, Prága, Budapest, Berlin, Temesvár,** valamint a többi külföldi piacra újból eszközöl a Nagybecskerekai Takarékpénztár, Veliki Beeskerek, Korona-szálló épület. Telefon: Pénztár 16. — Vezérigazgató 52.

Ez az igazi! Vannak még emberek, akik a Feller-féle Elsafluidot nem próbálták ki, holott ezt a szert 25 év óta az egész világon használják. Aki ennek a szernek jótékony hatását hát- és végtagbedőrsöléseknél, valamint száj-, bőr- és fejfájdásra kozmetikum gyanánt egyszer megkísérelte, biztosan azt mondja, hogy „Ez az igazi”. Sokkal jobb, erősebb és kiadósabb, mint a sóshorszesz. Megszünteti a náthát, fogfájást, az idegműködést is elősegíti. 3 kettős üveg vagy 1 speciális üveg csomagolással és portóval együtt 24 dinár, 36 duplaüveg vagy 12 speciális üveg 208 dinár és 5% felár. Levélcím: Feller V. Jenő gyógyszerész, Stubica Donja Central 202. sz. (Hrvatska.)

Az osztrák-magyar tárgyalások.

A „*Torontál*” tudósítójának távirata.

Budapest, jan. 9.

A miniszterelnök tájékoztatta a sajtót az osztrák tárgyalásokról. A trianoni szerződés Ausztria és Magyarország között ellentéteket támasztott területi, gazdasági és pénzügyi téren, amelyeket a két állam most igyekszik áthidalni.

A kormány rekonstrukciója.

— *Beogradi tudósítónk jelentése.* —

Beograd, jan. 9.

Omerovity és Sevity, a muzulmán-párt minisztere, tegnap beléptek a kormányba és letették az esküt. Omerovity már át is vette a kereskedelemügyi minisztérium vezetését.

Uj kikötők Szalonkiben.

— *Beogradi tudósítónk jelentése.* —

Beograd, jan. 9.

Baluzsity, az SHS állam athéni követe, Gavrilovity Panta meghatalmazott miniszter, a közlekedésügyi és kereskedelemügyi minisztériumok delegátusai a beogradi görög követtel tárgyalásokat folytatnak, amelyek célja a szalonkii kikötőre vonatkozó új konvenciók megkötése. Az új konvenciók alapján az SHS állam szalonkii kikötőjének a területe lényegesen kibővülne és szerb közigazgatás alá kerülne.

Tilos az ötórás tea.

Berlin megrendszabályozza a mulatózókat

Berlin, jan. 9.

Az osztrák főváros lezülése után a siberek és egyéb kétes existenciák Berlinre vetették magukat, ahol a régi recept szerint, de még nagyobb dimenziókban élnek világot és mindent, ami jó és drága, maguknak foglalnak le. A berlini rendőrség természetesen rossz szemmel nézi ezt a tombolást, amelyet ezek az idegenek véghez visznek és igyekezik gátat vetni a könnyen keresett pénz örjögéseinek. Rengeg tánclokál létesült az utóbbi időben a német fővárosban, ezek igen sokat keresnek, de existenciájukat állandóan veszélyeztetik a rendőrség szigorosa. A rendőrség szigorúan közhírré tette, hogy több engedélyt nem adnak ki barok részére, mert ezek veszélyeztetik az állam gazdasági helyzetét és komolyságát. Ezenkívül január 15-től betiltja a kávéházakban, barokban és egyéb hasonló helyeken a szokásos délutáni ötórás teát. A táncot ezentul csak este 9 órakor szabad kezdeni. Ez az intézkedés érzékenyen érinti a könnyelműség melegágyainak tulajdonosait és a siber-gavalléroknak sem lesz módjukban meghosszabbítani az éjszakát azzal, hogy korábban kezdik a mulatást.

Valódi „ERÉNYI”
DIANA
sósorszesz

Kis üveg ára . 6 dinár
Középüveg ára 16 dinár
Nagy üveg ára 32 dinár
Mindenütt kapható.

2038

Az új Gothai Almanach

(Külön rész az országnélküli uralkodókról.)

A napokban jelent meg az új Gothai Almanach az 1923. évre. Az Almanach ezzel a 160. évfolyamába jutott. A valamikor népszerű könyvnek ezuttal sokkal praktikusabb a beosztása mint régebben. A kalendárium két részre oszlik: a genealogiai udvari részre és a diplomáciai évkönyvre. A diplomáciai évkönyv alaposan bővült, az udvari kalendárium pedig, amely már tavaly közölte a japáni császári család minden tagját, az idén közli Abesszinia, Egyiptom, Afganisztán, Marokkó, Nepal, Oman, Perzsia és Sziám uralkodócsaládjainak tagjait. Ezek az exotikus dinasztiák külön részben szerepelnek. Egyik fejezet az európai uralkodó családok tagjait tünteti fel, hozzávéve a XIX. és XX. században detronizált dinasztiákat is.

A könyv harmadik része külön foglalkozik a volt német, osztrák és magyar uralkodó-családokkal, egy másik fejezet pedig a belga, francia, angol, olasz, orosz és spanyol uralkodócsaládok geneológiáját tartalmazza. Az Almanach az idén ismét hoz képeket. Lelőzli XI. Pius pápa sikerült arcképét és Sarolta luxemburgi nagyhercegnő képmását. Lelőzli ezenkívül gróf Lerchenfeld Hugó bajor miniszterelnök és báró Lucius hágai német követ fényképeit.

A kiadóhivatal telefonja — 21.
A szerkesztőség telefonja 281.

Mégvételre

keresem a következő műveket:

Arany János összes munkái;
Gyulai Pál összes művei;
C. Gurlitt: Geschichte des Barock-stils;
Th. Gomperz: Griechische Denker;
Jae. Burckhardt: Der Cicerone;
K. Hillebrand: Zeiten, Völker u. Menschen;
R. Eisler: Wörterbuch der philos. Begriffe;
R. Eisler: Philosophen-Lexikon;
Schopenhauer: Saemtl. Werke;
Oswald Spengler: Untergang des Abendlandes;
Leop. Ziegler: Gestaltwandel der Götter;
Leop. Ziegler: Der ewige Buddha;
Ulstein Weltgeschichte
és egyéb bölcsészeti, esztétikai és művészettörténeti műveket.

Ajánlatokat: „Jó állapotban“ jellegű alait az ár és a kiadás megjelölésével a „Torontál“ kiadóhivatalába kérek 55

Keresünk megvételre egy
pianinot vagy zongorát
rövid

II. Külkerület 2/d. — 13

Keresek megvételre

május 1-i be- egy házat 3-4 szobával és
költözésközébe mellékhelyiségekkel.

Leveleket közelebbi részletekkel kérem:
Hirtenstein László Beodra címre. — 53

„Triglav“ biztosító társaság Vel. Becskerekén

keres utazó tisztviselőket

fix havi fizetés, utiköltség és magas jutalék mellett.

Jelentkezni lehet: Svetosavska (Szerbtemplom) u. 2. Tel. 139.

Bérmálási ajándékokban
ékszerekben, órákban nagy raktár.

Legolcsóbban beszerezhetők: GRÜNFELD ÁRMINNÁL
1878 Vel. Becskerek, a nagyhid mellett.

A melencei vasúti állomással szemben levő 44

téglagár

5 hold földdel és épületekkel olcsón eladó. Ügynököket díjazok.
Mita Gágity, Stari Becsej.

Finoman őrölt
KÖSŐ
vagon- és kisebb tételekben azonnali szállításra a legolcsóbban kapható.
GAUSZ JÁNOS
sómalom, Novi Sad, Futoški put 66. sz.
Telefonsz. 8. 81 Telefonsz. 8.

Házeladás!

Az Écskai-uton fekvő 135. sz. ház (a vasuton innen), mely áll 2 utcai szoba, 2 konyha, kamra és pincéből (vendéglőnek vagy üzleti helyiségnek is alkalmas), azonnal eladó. Vétel esetén azonnal beköltözhető. Bővebbet ugyanott.

Veszünk
disznósirt
szalonnát

minden mennyiségben a legmagasabb napi áron

Kanitz és Leipnicke,
Milettijeva u. 43. Telefonszám 27.

Lámpaüveg
és táblaüveg

legjobb minőségű cseh áru, nagymennyiségben, vagononként is kapható 1511

Ivanitza Ferdinánd Károly

üveg-, porcellán-, tükör- és lámpakereskedésben

Veliki Becskerek, Aleksandrova (Fő) utca

Lehetőleg 4 középiskolát végzett fiatalember gabonakereskedő cégnél 21

gyakornoknak

felvétetik.

Cím a „Torontál“ kiadóhivatalában.

VRSAC és vidékén HIRDE-
TÉSEKET a „TORONTÁL“
részére felvesz 933

GRÓB JENŐ
hírlap hirdetési iroda, VRSAC.

Polgármesteri hivatal Vel. Becskerek.
23342—922. szám.

Hirdetmény

a III. oszt. keresetiadó kivétel alapjául szolgáló adóváltások tárgyában.

Mivel 1922. évi december 31-ével az 1920—22. évre kivett III. oszt. kereseti adó megszűnik, az 1875. évi XXIX. t.-c. alapján a három évre szóló 1923—25. keresetiadó újból ki lesz vetve.

Ennélfogva felhívhatnak az adózók, hogy három évi üzleti vagy kereseti tiszta jövedelmüket legkésőbb f. évi január hó 20-ig jelentésük be adó-kivétel céljából, amennyiben üzletük avagy foglalkozásuk későbbi keletű, ugy azon naptól, amelytől kezdve üzletüket, illetve foglalkozásukat megkezdették, teendők az adóváltások.

Évi tiszta jövedelemnek azon összeg tekintendő, amely az üzlet vagy foglalkozás fentartásához szükséges kiadások levonása után fennmarad. Azon kiadások, amelyek az adóköteles személyének fentartására vagy azon egyének, akik adókötelesek, de nincsenek az üzlettel összefüggésben, hanem abban saját fentartásuk céljából vannak alkalmazásban, továbbá azon kiadások, amelyek családtagjaik eltartására szolgálnak, levonásba nem hozhatók.

Azon adózók, akiknek többféle vállalkozásuk avagy akiknek különféle foglalkozásuk van, kötelesek minden vállalkozásuk, üzletük avagy gazdaságuk után külön-külön adóváltási ivateket beadni.

Azon adózók, akik segédeket alkalmaznak, kötelesek adóváltási ivatekhez csatolni egyjegyzéket, amelyben pontosan bevezetendők az alkalmazottaknak nevei, mikor léptek alkalmazásba, mennyi a havi vagy évi fizetésük.

Azon adózók, akik üzletüket, foglalkozásukat január hó 20-ika után kezdték meg, kötelesek adóváltási ivateket üzletük avagy foglalkozásuk megkezdésének napjától két hónapra vonatkozólag kitölteni.

A III. oszt. ker. adó bejelentéseket díjtalanul átveszi G. Bajic városi adóoszt.

Az adóváltást tevők kötelesek az egyes rovatokat kitölteni, igazolással annak, hogy a bevezetett adatokat lelkiismeretesen, pontosan és becsületesen vezették be és eskü helyett becsületszavukkal és aláírásukkal szavatolnak azokért.

Az adóváltási ivateket folyó évi január hó 20-ig kell a városi adóhivatalnál (G. Bajic) beadni.

Aki a meghatározott időben nem adja be a kitöltött adóváltását, vagy aki hatósági felszólítás dacára nem tölti ki ezt szabályszerűen, aki tudva valótlan adatokat vezet be és ezáltal az államot megkárosítja, az a 117. pénzügyi törvény alapján az 1922—23. évekre 800 dinár erejéig lesz megbüntetve.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok ügynökei nem kötelesek proviziójukra vonatkozólag adóváltást tenni, mivel arra a vállalatok kötelezve vannak.

Vel. Becskerek, 1923. január 3.

Aleksity s. k., polgármester.

Krumenacker István

nyug. vasúti főfelügyelő vállal fuvarlevél felülvizsgálatát és vasúti szállításból eredő mindennemű visszkéreszeteket (hiányok, sérülések és határidő túllépések).

Vel. Becskerek, Etvesova u. 5.